

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um meðhöndlun úrgangs, nr. 55/2003 (EES-reglur, flutningur milli landa) URN26070081
Ráðuneyti	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	6. október 2026

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifapáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifapættir á fjárhag ríkissjóðs.

Áætlað er að lagasetningin hafi lítil sem engin fjárhagsáhrif fyrir ríkissjóð. Umhverfis- og orkustofnun hefur þegar með höndum skyldur lögbærs stjórnvalds skv. gildandi lagaákvæðum um flutning úrgangs á milli landa. Ef lagasetningin leiðir til breytinga á verkefnum stofnunarinnar þar að lútandi verða þær að líkindum smávægilegar og kostnaður óverulegur. Á móti kemur svo að með aukinni stafvæðingu og skilvirkni sem hlýst af innleiðingunni geta fjármunir sparast í stjórnsýslunni þegar til lengri tíma er litið.

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Við matið er höfð hliðsjón af niðurstöðum úr hefðbundnu áhrifamati á aðildarríki ESB sem unnið var í tengslum við setningu reglugerðarinnar (ESB) sem innleidd verður með lagasetningunni.
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Á ekki við.
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Á ekki við.
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Á ekki við.
- Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Á ekki við.

2. Tekjubreytingar.

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

3. Útgjaldabreytingar.

– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

4. Eignabreytingar.

– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Á ekki við.

5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.

- a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Á ekki við.
- b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Á ekki við.
- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Á ekki við.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Á ekki við.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Á ekki við.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Á ekki við.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Á ekki við.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Á ekki við.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Á ekki við.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

- 1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:
 - a) í gildandi fjárlögum
Á ekki við.
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Á ekki við.
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Á ekki við.
- 2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?
Ekki er gert ráð fyrir að lagasetningunni fylgi aukin útgjöld.
- 3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?
Ekki er gert ráð fyrir að til aukinnar tekjuöflunar þurfi að koma.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

- 1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.
Áhrif á atvinnulíf eru óveruleg en þó má fremur reikna með að almenn kostnaðarlækkun vegna leyfisveitinga verði fyrir fyrirtæki sem flytja úrgang á milli landa vegna aukinnar skilvirkni.
- 2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?
– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
Lagasetningin felur í sér breytingar sem ætlað er að stafvæða og einfalda stjórnsýslu og auka

yfirsýn, samræmingu og skilvirkni, fremur en að auka reglubyrði. Ekki er talið tilefni til að leita umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur.

3. Samkeppnisskilyrði.

- a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Litlar sem engar líkur.
- b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Litlar sem engar líkur.
- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Lagasetningin felur í sér samræmingu við þær reglur sem gilda í öðrum ríkjum á EES-svæðinu.
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Á ekki við.

D. Önnur áhrif

1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.

– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.

Lagasetningin snýr ekki að verkefnum sveitarfélaga með beinum hætti. Sveitarstjórnir bera þó að miklu leyti ábyrgð á meðhöndlun úrgangs skv. ákvæðum laga um meðhöndlun úrgangs svo ekki er hægt að útiloka að einhver óbein áhrif verði af lagasetningunni.

2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

Á ekki við.

3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.

– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.

Á ekki við.

4. Áhrif á byggðalög.

Engin áhrif eru fyrir séð.

5. Áhrif á frjáls félagasamtök.

Engin áhrif eru fyrir séð.

6. Áhrif á jafnrétti kynjanna.

– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.

– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.

Engin áhrif eru fyrir séð.

7. Áhrif á lýðheilsu.

Mælanleg áhrif eru ekki fyrir séð.

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.

Engin áhrif eru fyrir séð.

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.

Engin áhrif eru fyrir séð.

10. Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.

Lagasetningin felur í sér breytingar sem ætlað er að stafvæða og einfalda stjórnsýslu og auka yfirsýn, samræmingu og skilvirkni. Umhverfis- og orkustofnun hefur þegar með höndum skyldur lögbærs stjórnvalds skv. gildandi lagaákvæðum um flutning úrgangs á milli landa. Ef lagasetningin leiðir til breytinga á verkefnum stofnunarinnar þar að lútandi verða þær að líkindum smávægilegar.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

Engin áhrif eru fyrir séð.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

Búast má við jákvæðum áhrifum í ljósi þess að reglugerð ESB sem stefnt er að því að innleiða með lagasetningunni er ætlað að stuðla að bættri auðlindanýtingu, lágmarka áhrif af neyslu, auðvelda umskipti yfir í hringrásarhagkerfi og styðja við kolefnishlutleysi.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Áætlað er að lagasetningin hafi lítil sem engin fjárhagsáhrif fyrir ríkissjóð.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

Engin.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Að líkindum verður samfélagslegur ávinningur einhver, með jákvæðum áhrifum á umhverfi og sjálfbæra þróun, minni stjórnsýslubyrði og almennri kostnaðarlækkun vegna leyfisveitinga, þótt ekki sé hægt að búast við að ávinningurinn verði mælanlegur með beinum hætti.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?